

Többsincs királyfi

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy öreg király, akinek Salamon volt a neve. Ennek a királynak annyi országa volt, hogy maga sem tudta, hány. Nem is ismerte valamennyi országát; azt hitte, ahány ország csak van a világon, az mind az övé, hogy nincs is rajta kívül király. De hiába volt Salamon királynak az a rengeteg sok országa: nem talált abban semmi örömet, mert nem volt sem fia, sem leánya.

Sokat tűnődött, búslakodott Salamon király, de még a felesége is, hogy ha ők meghalnak, kire marad az a sok ország. Egyszer Salamon király a feleségével kimegy a kertbe, s ottan sétálgatnak, gyönyörködnek a fáknak s a virágokban. Amint mendegélnek, az öreg királyné hirtelen megállapodik egy túskebokor mellett, s azt mondja az urának:

- Nézzen ide kigyelmed, milyen csuda ez! Ebből a túskebokorból kinőtt egy fehér lilium, s nincs sehohol megsérülve, pedig csupa túske fogja körül.

- No, ez igazán csuda - mondja a király is.

Sokáig nézik a liliumot, gyönyörködnek benne, s amint nézik, nézdegélik, egyszerre csak kiröppen a túskebokorból egy madár. Lenéznek a bokor aljába, s hát ott egy fészek van, s a fészekben négy madárfióka. Nézi, nézi a királyné a madárfiókákat, s amint nézi: kicsordul a könny a szeméből, aztán összekulcsolja kezét, föltekint az égre, s nagy búsan felsóhajt:

- Ó, édes jó Istenem, lám ezt a madarat is megáldottad gyermekekkel, csak rám nem árasztád a te kegyelmedet. Áldj meg engem egy gyermekkel, ha akkorával is, mint ez a kis bogárka, amely itt mászkál a bokor tövében!

A jó Isten meghallgatta az öreg királyné imádságát, s ím, a következő reggel, midőn felébredett - mit látnak szemei? -, egy aranyhajú gyermek gügyög az ágyában. Hej, Istenem, lett erre öröm, de olyan nagy öröm, hogy én azt nektek el nem tudom mondani. Salamon király egyszeriben összehívatta az ország bölcseit, s megparancsolta nekik, hogy üljenek be egy szobába, s ottan tanakodjanak, hogy mi légyen a fiú neve.

- De olyan nevet találjatok - mondta a király -, amelyen több nincs a világon.

Összeülnek a bölcsek, gondolkodnak, tanakodnak. Egyik egyet mond, másik mást mond, ajánlják a királynak, hogy ez a név is jó volna, ilyen sincs, olyan sincs. De a királynak egyik sem tetszett. Otthagyja a bölcseket, hadd tanakodjanak tovább, ő meg nagy búsan kimegy a palotából, sétál az udvaron, gondolkozik, töri a fejét. Amint ott sétálgat, bejön egy öreg koldusasszony. Kinyújtja a kezét, alamizsnát kér, de a király ráfordul:

- Hagyj engem, te koldusasszony, nem látod-e az arcomon, hogy nagy gondom, nagy bánatom van!

- Ugyan bizony mi gondja s bánatja van, felséges királyom? - kérdi a koldusasszony.
- Hátha én tudnék segíteni.

- Te tudnál segíteni, te koldusasszony, mikor idehívtam a világ minden bölcsét, s azok sem tudnak tanácsot adni!

- Mondja meg felséged, hátha én tudok tanácsot adni!

- Hát jól van, te koldusasszony. Az Isten megáldott egy fiúgyermekkel, s azt akarom, hogy annak olyan neve legyen, amelyen több nincs a világon.

Azt mondja a koldusasszony:

- Felséges királyom, eresszen be a bölcs urak közé, hadd beszéljek velük.

Isten neki, gondolja a király. Beereszti a koldusasszonyt, s mondja a bölcseknek, hogy mit akar, hallgassák meg.

Megáll a koldusasszony a bölcsek előtt, s mondja:

- Hát olyan nevet akarnak adni a királyfinak, amilyen nincs több a világon?! No, bizony kár azon törni a fejüket. A királynak egyetlen fia van: akkor annak Többsincs az illendő neve.

Összenéznek a bölcsek, elmosolyodnak, hajtogatják a fejüket, s mondják:

- Ez bizony jó név.

Mondja a király is:

- Szívem szerint szóltál, te koldusasszony, legyen a fiam neve Többsincs.

Annyi aranyat s ezüstöt adott nagy örömeiben a koldusasszonynak, hogy holtig urasan élhetett belőle.

Aztán teltek-múltak az esztendőök, nőtt, növekedett a királyfi. Amikor úgy tíz-tizenkét esztendőös forma lehetett, elkezdett gondolkodni, hogy vajon van-e az ő apján kívül több király a világon; van-e több ország az apja országain kívül.

Egyszer megszólítja az apját:

- Édesapám, én már sokat gondolkoztam azon, hogy van-e kigyelmeden kívül több király, s nekem úgy tetszik, hogy vannak még nagy s hatalmas királyok. Azok egyszer majd eljönnek ide, elfoglalják a mi országunkat. Jó volna, ha egy kicsit széjjelnéznék a világban, hadd látom, hogy mi van a mi országunkon túl.

- Ó, édes fiam - mondotta a király -, tedd le erről a gondolatról az eszedet. Hidd el nekem, hogy rajtam kívül nincs több király, én legalább, rajtam kívül, senkinek nem hallottam a hírét. Ha én meghalok, tied lesz az egész világ. Ne félj, senki meg nem támad téged!

De a királyfit nem nyugtatta meg a király beszéde, tovább tűnődött, tovább gondolkozott. Egyszer aztán álmában megjelent egy angyal, s az mondá neki a következőket:

- Ha a te apád azt hiszi, hogy rajta kívül nincsen király, rosszul hiszi, mert van még sok király, s azok között különösen egy, akinek éppen annyi országa van, mint a te apádnak. Ennek a királynak Absolon a neve. Van neki három fia és három leánya. Ez a három fiú folyton készülődik, hogy elfoglalja a te apádnak a földjét. Azt mondom én neked, hogy ne maradj itthon, készülj, s menj Absolon udvarába. Ha ottan megmutatod a vitézségedet, majd elmegy a kedve Absolon fiainak, hogy beüssenek a te apád földjére, s talán a tied lesz Absolon legkisebb leánya is, aki tehozzád egészen illendő.

Megy reggel a királyfi az apjához, s mondja neki, hogy mit jelentett neki álmában az angyal.

- Most már megyek, apám, addig meg nem nyugszom, míg Absolon király udvarát meg nem találom.

Hiába beszélt Salamon király, hiába sírt, könyörgött a királyné: a királyfinak nem volt maradása.

- Hát jól van, fiam - mondotta a király -, ha csakugyan elhagysz öreg napjainkra, menjen veled legalább a legvitézebb ezer katonám.

Mondotta a királyfi:

- Egy katona sem kell nekem, édesapám! Elég, hogyha velem jön az én hűséges szolgám, Habakuk.

- Akkor vígy magaddal aranyat, ezüstöt elegendőt. Megrakatok tizenkét szekeret. Elég lesz-e?

- Nem kell nekem, édesapám! Elég lesz száz tallér, abból is megélünk az én hűséges szolgálommal, Habakukkal.

- No, ha sem katonák nem kellenek, sem pénz nem kell, csak az a száz tallér: válaszd ki legalább a legszebb aranyszőrű paripát a ménesemből.

Mondotta Többsincs királyfi:

- Nem kell nékem, édesapám, aranyszőrű paripa. Van egy sovány deres csikóm, az kell énnekem. Habakuknak is jó lesz az a vén fakó, amelyik a ménes után sántikál.

Mindjárt ki is ment a rétre Többsincs királyfi, vele ment Habakuk is, és hazavezették a deres csikót meg a vén fakót. Volt a padláson két régi kantár, azzal kantározták fel a lovakat. A pince hetvenhetedik vakablakában pedig volt két nyereg. Lehetett mind a kettő hatszáz esztendő. Azzal nyergelték fel. A kardok közül meg a legrozsdásabbat választotta ki Többsincs királyfi.

Akkor aztán elbúcsúzott apjától, anyjától, keserves könnyhullatások közt. Szép csöndesen kimentek az udvarból, ki a városból. De amint a városból kikerekedtek, egyszerre csak két hátsó lábára állott a deres csikó is, a vén fakó is, aztán nekiiramodtak, vágattak hegyen-völgyön, árkon-bokron át, mint a sebes szélvész, rengeteg erdőkön keresztül, erdőből pusztaságra, pusztaságból erdőbe; reggeltől estig keresztülvágattak vagy három országot.

Mikor már vagy hét napja volt, hogy elindultak hazulról, beértek egy rengeteg erdőbe. Éppen besötétedett. Néztek erre-arra, hogy hol verhetnének szállást. Megszólal Többsincs királyfi:

- Nézd, Habakuk, amoda nem messze valami tűzvilágot látok, menjünk oda, hátha szállást találunk!

Mennek a tűzvilág felé, s csakugyan egy kis házhoz érnek. De amint közelébe kerülnek, szalad velük szembe egy kilencfejű sárkánykutya rettentő ugatással, csak úgy szakadt ki a torkából a tűzláng, hogy majd összeperzselte őket is, a lovukat is. De bezzeg Többsincs királyfi sem vette tréfára a dolgot, kirántotta rozsdás kardját, s úgy odavágott, hogy a kilencfejű sárkánykutyanak egyszeriben leszakadt hét feje. De a sárkánykutyanak még ez sem volt elég, még megvolt két feje, s rászökött a Többsincs királyfi lovára. Még egyszer nekivágott Többsincs királyfi. Arra leszakadt a megmaradt két feje is a sárkánykutyanak, hogy még vakkantani sem tudott.

Akkor szépen leszállottak a lóról, bementek a házba. Egy öregasszony ült az asztal mellett, éppen vacsorázott. De olyan öreg volt az az asszony, hogy az orra a földet verte. Köszönnek:

- Adjon isten, jó estét, öreganyám!

- Adj' isten! - fogadja az öregasszony. - Hát ti hogy tudtatok idejönni, hiszen aki még erre járt, mind szerteszaggatta az én sárkánykutya?

Többsincs királyfi nem mert szólni. Az öregasszony kiszaladt az ajtón, elkezdte kiáltani a kutyáját. Azt mondja Habakuk:

- Felséges királyfi, jobb lesz, ha megmondjuk az igazságot, mert különben ez a vén boszorkány végére jár az életünknek.

A királyfi mégis fogadta Habakuk tanácsát, s utána szaladt a vénasszonynak.

- Ne hívja hiába a kutyáját, öreganyám, mert mi tőrés-tagadás, én bizony levágtam mind a kilenc fejét.

- No - mond az öregasszony -, köszönd az istenednek, hogy megmondtad az igazat, mert különben szörnyű halálnak halálával haltatok volna meg mind a ketten.

Azzal visszatért a házba, jó vacsorát főzött Többsincsnek és Habakuknak. Aztán kikérdezte mindenről, hogy hova indultak, mi jóban járnak. Mondja Többsincs királyfi, hogy az Absolon király udvarába törekednek.

- Hej, fiam, hallottam a híret Absolon király országának. Azt is tudom, hogy merre van, de hogy hol, azt már igazán nem. Hanem csak feküdjetek le és aludjatok. Reggel majd beleállítlak benneteket az útba, s addig ki ne álljatok, míg hét erdőn s hét pusztaságon keresztül nem mentek. A hetedik pusztaság után egy nagy fekete erdőbe értek. Annak a közepében lakik az én néném, aki egy híján kilencszáz esztendő. Járt ez a világ minden szegletjén; bizonyosan tudja azt is, hogy hol lakik Absolon király.

Ott maradtak éjszakára, s reggel aztán továbbindultak. Abból az útból, amelybe az öregasszony beállította, ki nem tértek, úgy mentek keresztül hét erdőn, hét pusztaságon, s a hetedik pusztaság után értek abba a rengeteg erdőbe, ahol az egy híján kilencszáz esztendő

öregasszony lakott. Csakugyan ott volt ennek az erdőnek a közepében az öregasszony háza. Látták messziről az ablakban a gyertya világát; de azt a házat is sárkánykutya őrizte, mégpedig tizenkét fejű. Mikor úgy egy puska lövésnyíre közeledtek a házhoz, felszökött a sárkánykutya, s szaladott elébük szörnyű ugatással. Ömlött a láng a száján, mind a tizenkettőn. Kirántja a kardját Többsincs királyfi, nekivág a sárkánykutyának, s egy vágásra kilenc feje esett le, mintha ott sem lett volna.

A sárkánykutya megfordult, s keserves vonítással, nagy véresen beszaladt a házba. Aközben a házhoz ért Többsincs királyfi Habakukkal. Leszálltak a lóról, megkötötték egy fához, aztán bementek a házba, s köszöntötték az öregasszonyt:

- Adjon isten jó estét, öreganyám!

- Adjon isten, fiam! De mondjátok meg, mit csináltatok a kutyámmal, hiszen máskor tizenkét embert is szerteszaggatott egyszerre! Hogy tudtatok ide jönni?

- Hát bizony, öreganyám - mondotta Többsincs királyfi -, nem csináltam egyebet, csak kirántottam a kardomat, egyszer nekivágtam, s mindjárt leesett kilenc feje.

- Jól van, jól! - dörögött az öregasszony. - Látom, hogy vitéz legény vagy, s nem is lesz nálam semmi bántódásod, de ugyan mondd meg, hol jársz itt, ahol a madár sem jár.

Mondja Többsincs királyfi, hogy Absolon király udvarába igyekezik, ha odatalálna.

- Az Absolon király udvarába?! Ennek előtte 5-600 esztendővel jártam arrafelé - mondotta az öregasszony -, de most ugyan nem tudnék odatalálni. De ne búsulj, fiam, holnap reggel itt lesznek az én népeim, amennyi csúszó-mászó s szárnyas állat van a világon, azok közül valamelyik majd csak eligazít.

No, ott maradnak éjszakára. Az öregasszony jó vacsorát adott. Vacsora közben elmondta Többsincs királyfi, hogy ki s mi ő, miért igyekezik Absolon király udvarába. Azután lefeküdtek, aludtak reggelig, mint a bunda. De tovább nem is aludhattak, mert jött a tenger sok csúszómászó, szárnyas állat; volt károgás, sivítás, brekegés, hogy azt hitte Többsincs királyfi: vége a világnak.

Kimegy az öregasszony a házból, Többsincs királyfi is. Habakuk is utána, s kérdi az öregasszony az ő népeit:

- Melyik ismeri közületek Absolon király udvarát?

Hallgattak mind.

- Hát egy sem ismeri?

- Mi nem - mondták -, ha csak a sánta sas nem tudja, de az valahol elmaradott tőlünk.

- No - mondja az öregasszony -, takarodjatok, s ahol látjátok, találjátok, mondjátok meg neki, hogy egyszeriben itt teremjen!

Eloszlanak az öregasszony népei: ki erre, ki arra. Hát még egy óra sem telt belé, jött az öreg sas nagy lassan; húzta maga után az egyik lábát, a szárnya meg lecsüngött, sepepte a földet mind a kettő.

- Hallod-e, sánta sas - kérdi az öregasszony -, ismered-e az Absolon király udvarát?!

Felelt a sas:

- Hej, ismerem biz én! Ismerem az udvarát, ismerem minden országát, országainak minden szegletjét. Sok bárányt ragadtam én el Absolon király országaiból. Ott lötték el a fél lábamat is, a tollamat is erősen megtépázták egyszer; még azt is tudom, hogy az én tollammal írják azokat a verseket, hogy el kell menni s el kell venni Salamon király országát.

- No bizony, ha tudod, hol van Absolon király országa, indulj, s mutasd az utat Többsincs királyfinak, mert ő oda igyekezik!

Megköszöni Többsincs királyfi az öregasszonynak az ő nagy jóságát, elbúcsúzik tőle illendőképpen, s mentek, amerre a sánta sas vezette. Hét nap s hét éjjel meg sem állottak, s akkor egy olyan magas hegy tetejére értek, hogy a fejük szinte beleütődött a csillagos égbe. Ott a hegy tetején mondotta a sánta sas:

- Nézz arrafelé, Többsincs királyfi, ennek a hegynek az aljában van Absolon király városa, a város közepén gyémántpalotája. Én tovább veled nem mehetek, hanem húzz ki a jobb szárnyamból egy tollat, azt a tollat szorítsd meg jól, s három zsírsepp cseppen a tenyeredre. Azt a három cseppet jól kend rá, s mondjad: "Ott legyek, hol akarok", s ott lész mindjárt, ahol akarsz, mégpedig olyan madár képében, amilyenben kívánod. Húzz ki a bal szárnyamból is egy tollat. Ez a toll olyan toll, hogy akármikor írhatasz vele, sohasem kell tintába mártanod.

Kihúz Többsincs királyfi két tollat a sánta sas két szárnyából. Azzal a sánta sas Istennek ajánlotta őket, s visszasántikált a hazájába. Ahogy elment a sas, mondja Többsincs királyfi Habakuknak:

- Édes szolgám, Habakuk, te csak maradj itt a lovakkal. Ne félj, nem sok idő múltán visszajövök!

- Jól van, édes gazdám. Én itt maradok, vezéreljen az Isten a te útjaidon!

Elbúcsúznak egymástól, s Többsincs királyfi jól megszorítja a sas tollát, a tenyerét alája tartja, rácsöppent három zsírseppet, széjjeldörzsöli, s mondja:

- Ott legyek az Absolon király palotáján, fehér galambnak képében!

Még jóformán ki sem mondta, fehér galambbá változott, egyszer-kétszer összecsatogtatta a szárnyát, s egy szempillantás alatt ott repkedett az Absolon király gyémántpalotáján, a palotának éppen a födelén, s elkezdett ott bűgni, burukkolni, szépen turbékolni. Hallják az udvarbéliek a fehér galamb turbékolását, s mind a palota elé csődülnek. Lejön a király is az udvarba, le a három leánya is, s különösen a királykisasszonyok, nem tudom, mit adtak volna azért, ha valaki szépmódúlag megfogja a galambot. De hiába várták, hogy a galamb lejön magától. Megfogni sem tudták. Mit csináljanak?

Akkor a király odahívatta a leghíresebb vadászát, s mondta neki:

- Hallod-e, lödd meg ezt a galambot, de úgy, hogy meg ne haljon.

Célba veszi a vadász, rálő egyszer, kétszer, háromszor, még tízszer is, de a galamb mindig továbbroppent, s nem tudta eltalálni.

- Hiszen majd lejön - mondták a királykisasszonyok -, hozzunk ki búzát.

Beszaladtak a királykisasszonyok a palotába, hoztak a kötényökben piros búzaszemet, lehintették a földre, s hívták, hívogatták szép szóval:

- Gyere le, gyere le, te szép fehér galamb!

S hát csakugyan a galamb egyszeriben leröppent a palota tetejéről. Szedegette a csőrével a piros búzaszemet. Aztán próbálta megfogni a legidősebb királykisasszony, de amint utána kapott a kezével, egyszeriben továbbroppent. Próbálta a középső királykisasszony, az sem tudta megfogni, attól is továbbroppent. Akkor a kicsi királykisasszony szólt hozzá:

- Gyere ide, te szép fehér galamb! - s íme, a galamb mindjárt a karjára röppent, s a kicsi királykisasszony karján elkezdett bűgni, burukkolni, szépen turbékolni.

De bezzeg volt öröm! Felvitték a fehér galambot, aranykalickába tették. Hanem amint a kalickát felakasztották a király szobájának a falára, a fehér galamb elhallgatott. Beadtak neki búzaszemet, beadtak neki vizet, de az sem nem evett, sem nem ivott. A fejét lecsüggesztette, magát bűnak eresztette. Eltelik egy nap, eltelik kettő, de nem jött meg a fehér galamb kedve. Hanem a kicsi királykisasszony azt álmodta, hogy addig meg sem jön a kedve a fehér galambnak, míg az ő szobájába nem teszi a kalickát. S amint fölkel, ment az édesapjához, elmondta az álmát. Mondta a király:

- Hát csak vidd a szobádba a kalickát, édes leányom.

Vitte is a királykisasszony. Mindjárt letette a kalickát aranyasztalára, s hát abban a szempillantásban megszólalt a galamb. Elkezdett bűgni, burukkolni, szépen turbékolni. Na, eltelik ez a nap. Este a királykisasszony magára hagyja a galambot, megy a nagy

ebédlőszobába. Ottan megvacsorázott az egész királyi família, vacsora után meg mindegyik visszament a szobájába, a kicsi királykisasszony is a magáéba.

Hát uramteremtőm, mit lát a kicsi királykisasszony! Ragyogott, tündökölt a szobája a nagy fényességtől. Pedig nem ragyogott ott egyéb, csak a Többsincs királyfi gúnyája.

Még szót sem szólhatott a kicsi királykisasszony, mondotta Többsincs királyfi:

- Ne ijedj meg, szép királykisasszony! Többsincs királyfi vagyok, Salamon király fia; fehér galamb képében jöttem ide, hogy észre ne vegyenek, mert tudom, hogy a te bátyáid el akarják venni az én apám földjét.

- Jaj, Istenem - mondotta a kicsi királykisasszony -, igazat beszélsz, Többsincs királyfi! Az én bátyáim már rég készülnek, hogy elfoglalják a te apád földjét.

- Hiszen csak jöjjenek - mondotta Többsincs királyfi -, nem bánom, csak te gyere velem, szép királykisasszony, eljössz-e?

Mondotta a kicsi királykisasszony:

- Elmennék én veled a világ végére is, Többsincs királyfi, de hogy menjünk innét a palotából, mikor minden kaput két istrázsa őriz.

Na, ettől ugyan nem félt Többsincs királyfi. Elővette a tollat, melyet a sánta sastól kapott, s mutatta a királykisasszonynak:

- Nézz ide, ebből a tollból csak három cseppet kell cseppenteni a tenyerünkre, s ott leszünk, ahol akarunk.

- Hiszen ez jó - mondotta a királykisasszony -, de mielőtt elmennénk, szeretném mégis megírni az édesapámnak, hogy hová megyünk.

- Ha meg akarod írni, nesze, itt egy másik toll, nem kell tintába mártani, írhatasz vele akármit.

Ott mindjárt megírta a levelet a kicsi királykisasszony. Ekkor a másik tollból három cseppet cseppentettek a tenyerükre, jól széjjeldörzsölték, s mondta a királyfi:

- Ott legyünk annak a hegynek a tetején, ahol vár énreám hű szolgám, Habakuk!

Azt is gondolta, hogy fehér galambbá változzanak mind a ketten, azzá is változtak, s mire hajnalodott, ott voltak a hegy tetején. Visszaváltoztak igaz formájukra, a királyfi felült a lovára, ölébe vette a királykisasszonyt; Habakuk is felült a lovára, s úgy indultak szépen hazafelé.

De még egy jó futamodásnyira sem mehettek, hallják, hogy vágat valaki utánuk. Visszanéz a királykisasszony, megjíjed szörnyen:

- Jaj, Istenem, ez az én legidősebb bátyám, vége az életednek, Többsincs királyfi!

Abban a pillanatban már ott is termett mellettük Absolon király legidősebb fia, kirántotta a kardját. De kirántotta Többsincs királyfi is, s csak egyszer vágott a királyfinak, mindjárt ledöndült a földre.

Nagy nehezen feltápáskodott a királyfi, felült a lovára, s vissza sem tekintett többet, úgy vágatott haza.

- Na, édesapám - mondta otthon -, én ugyan megjártam. Salamon király földje nem lesz a mienk, mert Többsincs királyfi keményebb legény, mint én.

- Hiszen majd meglátom, hogy keményebb-e, mint én - kiáltott a középső királyfi, s utána vágatott Többsincs királyfinak.

Hiszen ha utána vágatott, meg is bánta, mert éppen úgy járt, mint a bátyja. Éppen úgy járt a legkisebb királyfi is.

Most már mehetett Többsincs királyfi, nem állotta útját senki. Odahaza az öreg király s az öreg királyné százszor, ezerszer elsiratták, s azt hitték, hogy többé soha nem látják egyetlen fiukat. No, az igazán Isten csudája, hogy meg nem haltak nagy örömben, amikor megérkezett Többsincs királyfi az ő mátkájával. Bezzeg, hogy mindjárt papot hívtak, s cigánybandát, tizenkettőt. Hét hétig folyton szólt a muzsika, folyt a bor s mindenféle jó lé.

Aki ott járt, jól járt, szénás szekéren hált.